

Güvenlik Bilgi Formu

El Kitabı

BÖLÜM 2:

Zararlılık tanımlanması

Güvenlik bilgi formunun 2. bölümünde hangi bilgileri sağlamam gerekir?

2.1 Madde veya karışımın sınıflandırılması

2.2 Etiket unsurları

2.3 Diğer zararlar

2.1

alt bölüm

İLK ADIM Madde veya karışımın sınıflandırılması

Bu bölüm, Güvenlik Bilgi Formunun atıfta bulunduğu düzenlemeye göre maddenin veya karışımın sınıflandırmasını içerir. Madde veya karışımın sınıflandırması, insan sağlığı ve çevresel risk değerlendirmesinde temel bilgilerden biridir. Tedarikçinin, Maddelerin ve Karışımların Sınıflandırılması, Etiketlenmesi ve Ambalajlanması Hakkındaki Yönetmeliğin (SEA) **41'inci maddesine uygun olarak maddeyle ilgili bilgileri sınıflandırma ve etiketleme envanterine bildirdiği durumlarda**, güvenlik bilgi formunda verilen sınıflandırma, bildirimde verilen sınıflandırma ile aynı olur. Zararlılık sınıflandırmasının tamamı ilgili zararlılık sınıflarının açık ifadeleri ile listelenir veya SEA yönetmeliğinin gerektirdiği ve dilden bağımsız zararlılık ifadelerinin kodları ile listelenir.

Sınıflandırmanın zararlılık ifadeleri kod olarak yazılmışsa, bu kodların açık ifadelerinin yazıldığı **başlık 16**'ya atıf yapılır.

En önemli olumsuz fiziko-kimyasal, insan sağlığı ve çevresel etkiler, uzman olmayan kişilerin madde veya karışımın tehlikelerini tanımlayabilmelerini sağlayacak şekilde güvenlik bilgi formu **başlık 9 ila 12'ye** uygun şekilde listelenir.

Sınıflandırma ne anlama geliyor?

Sınıflandırma, piyasaya arz edilen maddelerin ve karışımların, insan sağlığı ve çevre üzerinde yaratabilecekleri olumsuz etkilere yönelik zararların türünü ve ciddiyetini tanımlar.

Zararlılık ve risk arasında bir fark vardır.

• **Zararlılık**, bir maddenin veya karışımın yapısal özelliklerine bağlı olarak olumsuz etkilere neden olma potansiyelidir. Bu olumsuz etkiler fiziksel, insan sağlığına yönelik veya çevresel olabilir;

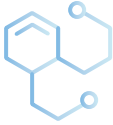
• **Risk**, zararlı bir maddeye veya karışıma maruz kalınması halinde insan ve çevreye oluşturabileceği belirli bir olumsuz etkinin olasılığıdır.

Sınıflandırma her zaman zararlılığa atıfta bulunur, riske değil!

Bir madde nasıl sınıflandırılır?

Bir maddeyi doğru bir şekilde sınıflandırmak için, SEA Yönetmeliği'nin aşağıdakileri belirten kurallarına uymalıyız:

- **Zararlılık sınıfı** (örneğin, ciddi göz hasarı/göz tahrişi);
- **Zararlılık sınıfı** içindeki seviyeyi temsil eden zararlılık kategorisi (örneğin, Göz tahrişi 2);
- **Zararlılık ifadesi** (örneğin, "Ciddi göz tahrişine yol açar.")

Zararlılık ifadeleri H + 3 basamaklı sayılarla kodlanmıştır.

İlk sayı zararın türünü gösterir:

- Fiziksel zararlar: H 200-299;
- İnsan sağlığına yönelik zararlar: H 300-399;
- Çevresel zararlar: H 400-499.

Bir karışımın sınıflandırılması

Bir karışımın sınıflandırılması, SEA Yönetmeliği'nin gerektirdiği şekilde, zararlılık sınıfları, kategorileri ve ifadeleri ile belirtilmelidir.

Zararlılık ifadeleri, Bölüm 2'de (ve ayrıca bölüm 3'te) açık haliyle verilmemişse, her ilgili zararlılık ifadesi tam metninin listeleneceği Başlık 16'ya atfı yapılır.

Zararlı olarak sınıflandırılmamış bir karışım için güvenlik bilgi formu talep üzerine temin edildiğinde, neden mevcut olduğunu belirtmek gerekir.

Örneğin, zararlı olarak sınıflandırılmayan bir ürün için bir GBF, mesleki maruziyet sınırı değerine sahip bir madde içerdiği için gerekliyse, GBF'de şuna benzer bir cümleye yer verilebilir: "Bu ürün, SEA uyarınca herhangi bir zararlılık sınıfında sınıflandırma kriterlerini karşılamamaktadır. Bununla birlikte, mesleki maruziyet sınırı değeri bulunan en az bir madde içerdiğinden, talep üzerine bir güvenlik bilgi formu ile birlikte verilmiştir."

Karışımın, SEA kapsamında zararlı olarak sınıflandırmaması, fakat istek üzerine güvenlik bilgi formunun alıcıya sağlanması gereken durumlar, KKDİK Madde 27'de belirlenmiştir ve aşağıdaki gibi özetlenebilir:

- Gaz halinde olmayan karışımlar için tekil konsantrasyon ağırlıkça \geq % 1 ve gaz halindeki karışımlar için hacimce \geq % 0,2 olan, insan sağlığı veya çevre için zararlı en az bir madde içermesi;
- Gaz halinde olmayan karışımlar için tekil konsantrasyon ağırlıkça \geq % 0.1 olan, Kanserojen Kategori 2 veya Üremeye Toksik Kategori 1, Solunum Hassasiyeti Kategori 1 ya da kalıcı, biyobirikimli ve toksik (PBT) ya da çok kalıcı ve çok biyobirikimli (vPvB) olan ya da KKDİK Yönetmeliğinin 49 uncu maddesinin birinci fıkrası kapsamında listeye dahil edilmiş en az bir madde içermesi;
- Mesleki maruz kalma sınırı değeri olan bir madde içermesi.

2.2

alt bölüm

İKİNCİ ADIM

Etiket unsurları

Etiket, aşağıdakiler hakkında **kısa ve açıklayıcı bilgi** verir:

- **ürünün zararlılıkları;**
- **önlem ifadeleri.**

Sınıflandırma ve etiketleme arasındaki fark nedir?

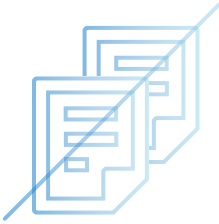
Etiketleme ürünün sınıflandırmasını yansıtır. Ancak, bazı farklılıklara sahiptirler.

Etikette hangi zararlılık ifadeleri yer alır?

Genel olarak ürünün sınıflandırılmasıyla ilgili **tüm** zararlılık ifadeleri etikette listelenir, ancak etiketin daha kısa ve kolay okunabilir olması için **bilgilerin belirgin bir şekilde tekrarlanmaması adına özel bir kural vardır.** Anlam olarak örtüşen iki zararlılık ifadesi grubu vardır:

1. H314: Ciddi cilt yanıklarına ve göz hasarına yol açar;
2. H318: Ciddi göz hasarına yol açar;
1. H400: Sucul ortamda çok toksiktir;
2. H410: Sucul ortamda uzun süre kalıcı, çok toksik etki.

Etiketdeki ifadelerin tekrarlanmasını önlemek için, zararlılık ifadesi H314 “Ciddi cilt yanıklarına ve göz hasarına yol açar.” kullanılırsa zararlılık ifadesi H318 “Ciddi göz hasarına yol açar.” kullanılmayabilir. Aynı şey H400 için de geçerlidir ve zararlılık ifadesi H410 “Sucul ortamda uzun süre kalıcı, çok toksik etki.” kullanılırsa zararlılık ifadesi H400 “Sucul ortamda çok toksiktir.” göz ardı edilebilir.

İlave zararlılık ifadeleri EUH

“İlave zararlılık ifadeleri” SEA'nın Ek 2'sinde belirtilmiş ve EUH + 3 haneli sayılarla kodlanmıştır. Ürünün zararlılık sınıflandırmasına ilave bir zararlılık varsa, bu alt bölümde belirtilir ve etiket üzerindeki ilave bilgilere ayrılan bölümde yer alır. İlave zararlılık ifadelerinin uygulanmasına ilişkin kurallar SEA Ek 2'de belirtilmiştir.

Önlem ifadeleri

Etiketleme unsuru olarak önlem ifadeleri, SEA Ek-4 Bölüm 1'de belirlenmiş olan genel hükümler doğrultusunda seçilmelidir. Zararların ciddiyetini ve niteliğini belirtmek için gerekli olmadığı sürece, etiket üzerinde altıdan fazla önlem ifadesi yer almaz.

Önlem ifadeleri, ilk basamağı beş tip ifadeden birini yansıtan P + 3 basamaklı sayı ile kodlanmıştır:

- '1' Genel ifadeler;
- '2' Korunma ifadeleri;
- '3' Tepki (müdahale) ifadeleri;
- '4' Depolama ifadeleri;
- '5' Bertaraf ifadeleri.

Ürün tanımlayıcısı

Karışım içinde bulunan ve karışımın akut toksisite, cilt aşınması veya ciddi göz hasarı, eşey hücre mutajenitesi, kanserojen, üreme sistemine toksik, solunum veya cilt hassasiyeti, belirli hedef organ toksisitesi veya aspirasyon zararı olarak sınıflandırılmasına katkıda bulunan tüm maddelerin kimlikleri bu alt bölümde belirtilmelidir. Bu durumda, karışımın zararlı olarak sınıflandırılmasında ve ilgili zararlılık ifadelerinin seçiminde etkili olan ve insan sağlığına yönelik önemli zararlara neden olan maddelerden en fazla dört maddenin adının yazılması yeterlidir; gerekirse dörtten fazla kimyasal ad kullanılabilir. Hassaslaştırıcı olarak sınıflandırılan ve (karışımın sınıflandırılmasına yol açana ek olarak) karışımın içinde konsantrasyon sınır değerlerine eşit veya daha yüksek bir konsantrasyonda hassaslaştırıcı olarak sınıflandırılmış diğer **maddeleri** içeren karışımların etiketlerinde söz konusu maddenin/maddelerin ismi/isimleri yer almalıdır.

Etiket üzerindeki ilave bilgiler

İlave zararlılık (EUH) ifadeleri gibi SEA kapsamında etikette belirtilmesi gereken bilgilere ek olarak, diğer mevzuat gerekliliklerinden kaynaklanan bilgiler de etikete dahil edilmelidir.

Bir örnek, ürüne uygulanan bir kısıtlamanın etiket üzerinde belirli bir ifade gerektirmesidir (kanserojen, mutajen veya üreme sistemine toksik olarak sınıflandırılan ürünler için, KKDK Ek-17'nin 28, 29 ve 30. maddelerinin gerektirdiği şekilde “Yalnız profesyonel kullanıcılar içindir” ifadesi yer alması gibi). Diğer örnekler, biyosidal ürünler veya izne tabi maddeler içeren ürünler için çoğaltılabilir.

“Toksik değildir”, “Zararsızdır”, “Kirlenici değildir”, “Ekolojiktir” gibi maddenin veya karışımın zararlı olmadığını göstermeyi amaçlayan veya ilgili sınıflandırmalarla tutarsızlık gösterebilecek diğer ifadeler, SEA kapsamındaki herhangi bir maddenin veya karışımın **etiketi veya ambalajı üzerinde yer alamaz.**

2.3

alt bölüm

ÜÇÜNCÜ ADIM

Diğer zararlar

Maddenin veya karışımın kalıcı, biyobirikimli ve toksik (PBT) ya da çok kalıcı ve çok biyobirikimli (vPvB) kriterlerini karşılayıp karşılamadığına dair bilgi bu bölüm başlığı altında verilir.

PBT / vPvB değerlendirmesi, maddelerin KKDİK kaydı sırasında gereklidir ve maddenin kimyasal güvenlik değerlendirmesinin bir parçasıdır.

Avrupa tarafında REACH EK-II'de yapılan bir değişiklik (EU 2020/878) ile bu bölüm başlığı altında ayrıca endokrin bozucular ile ilgili bilgi verme zorunluluğu getirilmiştir.

Sınıflandırmayla sonuçlanmayan ancak madde ve karışımın genel zararlılığına katkıda bulunabilecek **diğer zararlar** da bu bölüm başlığı altında verilir. Örneğin; sertleşme veya işleme sırasında hava kirleticilerinin oluşumu, tozluluk, toz patlaması zararları, çapraz hassaslaştırma, boğulma, donma, koku veya tat için yüksek potansiyel veya toprakta yaşayan organizmalar üzerindeki tehlikeler gibi çevresel etkiler veya fotokimyasal ozon oluşumu potansiyeli. Toz patlaması zararlılığının olduğu durumda “Eğer yayılırsa, patlayabilen toz-hava karışımı oluşabilir.” İfadesinin eklenmesi uygun olacaktır.

